

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์จำนวนป่าทั้งประเทศลดลง และพื้นที่ของป่าไม้บางประเภทมีสภาพเสื่อมโทรม ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งกายภาพและชีวภาพของพื้นที่ป่าไม้ หรือความสมดุลของระบบนิเวศเปลี่ยนไป ทำให้เกิดผลกระทบทางลบต่อมนุษย์ พืช สัตว์ป่า ดินน้ำ อากาศ และสิ่งแวดล้อมอื่นๆ รวมทั้งเกิดภัยพิบัติตามธรรมชาติที่มีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น เช่น การชะล้างพังทลายของดิน น้ำท่วม ในฤดูฝน คุณภาพของน้ำเสื่อมลง ความแห้งแล้งในฤดูแล้ง สภาวะโลกร้อน พืชและสัตว์ป่ามีความหลากหลายทางชีวภาพลดลง เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกันการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาคอาเซียน ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวได้นำทรัพยากรป่าไม้มาเป็นฐานในการผลิตและบริการจนเกิดศักยภาพในการรองรับรายได้ของระบบนิเวศ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเกิดผลกระทบจากการทำลายทรัพยากรป่าไม้ อย่างเห็นได้ชัด แต่ปริมาณและแนวโน้มการนำพื้นที่ป่าไม้มาใช้ประโยชน์ก็ยังอยู่ในระดับสูง ซึ่งส่งผลให้เกิดความขัดแย้งหรือปัญหาเกี่ยวกับการใช้ที่ดินป่าไม้ที่รุนแรง

ในการดำรงชีพของมนุษย์ น้ำคือสิ่งที่หล่อเลี้ยงชีวิตของมนุษย์ให้คงอยู่ เมื่อน้ำคือชีวิต ป่าก็คือ ต้นน้ำ ถ้ามนุษย์ไม่มีการวางแผนในการรักษาผืนป่าให้ดีแล้ว ในอนาคตมนุษย์จะไม่มีน้ำให้ใช้สอย และหล่อเลี้ยงชีวิต เมื่อพื้นดินขาดน้ำจะส่งผลกระทบต่อสภาวะทางอากาศจะร้อนตาม สัตว์ป่าจะขาดอาหารและจะสูญพันธุ์ไปในที่สุด ผลกระทบต่างๆ จะเกิดขึ้น โดยเฉพาะมนุษย์ที่ต้องอาศัยพึ่งพิงอาหารจากป่า แต่เมื่อภาครัฐถือว่าป่าเป็นของรัฐ ประชาชนไม่สามารถครอบครองเป็นเจ้าของในทรัพยากรได้ ประชาชนที่เข้าไปอาศัยทรัพยากรจากป่าเหล่านี้ จึงตกอยู่ในสภาพของผู้บุกรุกป่าบ้าง เป็นผู้ลักลอบตัดไม้บ้าง ต้องอยู่ในสภาพของผู้กระทำผิดกฎหมายของรัฐ คือ รูปแบบการใช้ที่ดินป่า และทรัพยากรต่างๆ จากป่า ซึ่งแต่เดิม ประชาชนตามชุมชนในชนบทที่อยู่อาศัยอยู่ในป่า หรือบริเวณใกล้กับแนวป่าได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าไม้ โดยมีการจัดระบบจำแนกการใช้ที่ดิน ป่าและทรัพยากรต่างๆ มีอาณาเขตและกฎเกณฑ์การใช้เป็นที่รับรู้ และยอมรับกันทั้งภายในชุมชนใกล้เคียง พร้อมกับมีองค์กรประชาชนรูปแบบหนึ่งรับผิดชอบด้านการจัดการอย่างเหมาะสมตามพื้นฐานภูมิปัญญาของท้องถิ่น อันเกิดจากประสบการณ์ของประชาชน ในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพป่า

หรือสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคม วัฒนธรรมของท้องถิ่น โดยผ่านกระบวนการถ่ายทอดและ
สั่งสมภูมิปัญญาแหล่งที่มา ตลอดอายุชั่วคน^๑

แม้ว่าการแสวงหาวิธีการเพื่อป้องกันและการแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายป่าไม้เพื่อการ
ขยายพื้นที่ทำกินในเขตต้นน้ำจะเป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องรับดำเนินการแก้ไข โดยพยายามฟื้นฟูสภาพ
ต้นน้ำลำธารให้มีสภาพนิเวศดีขึ้น เร่งดำเนินการปลูกสร้างสวนป่า ยับยั้งการทำลายป่าทั้งในลักษณะ
ของการจัดการให้มีกฎหมายรักษาป่าในรูปของอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและมติ
คณะรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ แต่ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยใช้หลักกฎหมาย
ผลลัพธ์คือ ความขัดแย้งระหว่างรัฐกับราษฎรในพื้นที่ป่าลดลง เพราะราษฎรมีส่วนร่วมในการจัดการ
และป้องกันทรัพยากรป่าไม้ แนวเขตป่าไม้ การโยกย้ายพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยของชุมชนที่ตั้งอยู่
ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ไม่ว่าจะอยู่มาก่อนหรือหลังการประกาศพื้นที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติซึ่งเป็น
ปัญหาเรื้อรังมานาน การที่จะกำหนดแนวเขตที่ทำกินและที่อยู่ตามหลักวิชาการใช้ประโยชน์ที่ดินโดย
เจ้าหน้าที่ของรัฐเพียงฝ่ายเดียว แล้วกำหนดให้ชุมชนในพื้นที่ยอมรับแนวเขต โดยชุมชนในพื้นที่มี
ส่วนร่วมด้วยนั้น มักไม่ประสบผลสำเร็จและมีการไม่ยอมรับจากชุมชนอีกประการหนึ่ง การกำหนด
แนวเขต มักกระทำการในพื้นที่จริง ไม่มีเครื่องหมายแสดงไว้ชัดเจน ซึ่งชุมชนจะอ้างเสมอว่าไม่ทราบ
ว่าที่ทำกินของตนอยู่ในเขตพื้นที่ที่ควรเป็นป่า^๒

การอนุรักษ์ไม่ใช่ศาสตร์พื้นฐานในทางวิทยาศาสตร์หรือทางสังคมศาสตร์ และไม่ใช่ทักษะ
ทางเทคนิค การอนุรักษ์สามารถพิจารณาได้จากมุมมองทั้งทางวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์
(กฎหมายนโยบาย นิเวศศาสตร์) และมานุษยวิทยา(จริยธรรมสิ่งแวดล้อม) ขณะเดียวกัน การอนุรักษ์
ต้องเป็นรากฐานของการดำรงชีวิตอยู่บนโลกร่วมกัน การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่บุคคล
หรือกลุ่มบุคคล องค์กรหรือประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิด การร่วมแก้ปัญหา ร่วมดำเนินการ
กิจกรรมในชุมชน โดยร่วมกันวางแผนร่วมประชุม ร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติงานในลักษณะของการ
เสียสละแรงงานบริจาคเงิน วัสดุสิ่งของร่วมแบ่งปันผลประโยชน์ร่วมติดตามผลงานโดยเกิดจากความ
ร่วมรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อการทำการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด^๓

จากสภาพปัญหาของทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นรัฐบาลภายใต้แกนนำของ
นายกรัฐมนตรี (นางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร) ได้มีข้อสั่งการเมื่อวันที่ ๗ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๖

^๑ ฉลาดชาย รมิตานนท์, “ความหมายของป่าและชุมชน”, **นิตยสารสารคดี**, ฉบับที่ ๗๘ (ภาควิชา
สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ม.ป.ป., หน้า ๔๖.

^๒ อภิชาติ ภทรธรรม, **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการป่าชุมชน**, (กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๕๓), หน้า ๑๒๖.

^๓ สมศักดิ์ สนามไทย, **การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการป่าชุมชน**, (กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์), ๒๕๕๖, หน้า ๑๗.

ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มอบหมายหน่วยงานในสังกัดดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์แนวทางและแผนปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหาการจัดการที่ดินและป่าไม้ให้สัมฤทธิ์ โดยน้อมนำแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติและสัตว์ป่าและพันธุ์พืช ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ในการบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาการจัดการที่ดินป่าไม้ แนวทางการดำเนินงานด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเด็นยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดินและป่าไม้

อย่างไรก็ตาม ในพระราชบัญญัติป่าชุมชน มาตรา ๘๕(๑) กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ที่ดินให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ให้คำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ทั้งพื้นดิน พื้นน้ำ วิถีชีวิตของชุมชนท้องถิ่น และการดูแลรักษาธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และกำหนดมาตรฐานของการใช้ที่ดินอย่างยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ที่ดินนั้นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจด้วย และตามมาตรา ๑๘ ชุมชนใดในท้องที่ใดมีพื้นที่ป่าซึ่งไม่ใช่เขตป่าอนุรักษ์อยู่ใกล้ และอยู่ในสภาพที่จะดูแลป่านั้น ได้หากประสงค์จะจัดตั้งป่าชุมชนในเขตพื้นที่นั้น ให้บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป ที่มีภูมิลำเนาในพื้นที่นั้นไม่น้อยกว่า ๕ ปี และอยู่ในสภาพที่สามารถเข้าไปดูแลรักษาป่าที่จะขอจัดตั้งเป็นป่าชุมชนได้ จำนวนตั้งแต่ ๕๐ คนขึ้นไป ตั้งตัวแทนยื่นคำขอเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแห่งท้องที่ที่ป่านั้นตั้งอยู่เพื่อจัดตั้งป่าชุมชนได้^๔

ในอดีต หมู่บ้านสันดอนฮ่อม อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหารประชาชนส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากป่าเพื่อการดำรงชีพด้วยปัจจัย ๔ คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค ป่าไม้ยังเป็นศูนย์รวมแหล่งการเรียนรู้ในหลายๆ ด้าน ป่าผืนนี้ ได้รับการดูแลและมีการจัดการควบคุมดูแลโดยคณะกรรมการป่าชุมชนของหมู่บ้านสันดอนฮ่อม ควบคู่กับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ และมีฝ่ายปกครองประสานความร่วมมือซึ่งกันและกัน

ปัจจุบัน ป่าชุมชนบ้านสันดอนฮ่อม ประสบกับปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ในการอุปโภค บริโภค และขาดแคลนอาหาร ด้วยสภาพของป่าชุมชนที่ถูกบุกรุก ลักลอบตัดต้นไม้เพื่อการปลูกสร้างที่อยู่อาศัย และเพื่อจำหน่าย มีการเผาป่าทำไร่เลื่อนลอย และด้วยทัศนคติของประชาชนต่อการรักษาป่าชุมชนและความรู้สึกเป็นเจ้าของทรัพยากรป่าไม้ลดน้อยลง ต่างเห็นแต่ประโยชน์ส่วนตัว ต่างแย่งชิงทรัพยากร และด้วยพฤติกรรมต่างๆ ของประชาชนนี้ ได้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรป่าไม้และระบบนิเวศวิทยา ซึ่งหากประชาชนไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการทำลายล้างเป็นการบำรุงรักษาป่าให้คงอยู่แล้ว ประชาชนเองจะได้รับผลกระทบโดยตรง

ในทางพระพุทธศาสนา มงคลประกอบของหลักธรรมที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชน คือ หลักธรรมพรวาจาธรรม เป็นหลักของผู้ประกอบความสำเร็จในการดำเนิน

^๔ พระราชบัญญัติป่าชุมชน. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://royalproject.dnp9.com/royalproject/web1/web/mainfile/0WBIVv6rL34m.pd>. [๙ ต.ค. ๒๕๕๘].

ชีวิตในโลก ประกอบไปด้วยธรรม ๔ ประการ คือ ๑) สัจจะ คือ มีความซื่อสัตย์ ซื่อตรง พุดจริง ทำจริง เป็นหลักสำคัญที่จะทำให้เกิดความไว้วางใจและไม่ตรีจิตสนิทต่อกัน และมีความจริงใจในการทำงาน ๒) ทมะ คือ รู้จักการข่มจิต บังคับตัวเองไม่ให้พลั้งเผลอในการทำงาน ปรับปรุงตนเองให้เจริญก้าวหน้าด้วยสติปัญญา ๓) ขันติ คือ อดทนต่อการทำงานและความอดทนต่อคำพูดที่จะทำให้ผู้อื่นไม่พอใจ และ ๔) จาคะ คือ การเสียสละในการทำงานเพื่อสังคมหรือหมู่คณะในการบริหาร^๕

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของประชาชนในการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชน และเพื่อให้บุตรหลานได้อนุรักษ์ป่าชุมชนให้คงอยู่และเกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน และศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล รวมถึงศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหาพฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชน แล้วนำแนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรม ไปพัฒนาพฤติกรรมของประชาชนในการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ให้สภาพป่าชุมชนได้กลับสู่ความอุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืนสืบไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาพฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหาพฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

๑.๒.๔ เพื่อศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมเพื่อพัฒนาพฤติกรรมของประชาชนในการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

^๕ พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๖), หน้า ๑๑๓-๑๑๔.

๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ พฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๓.๓ ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหาพฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน มีอะไรบ้าง

๑.๓.๔ แนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาพฤติกรรมของประชาชนในการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ควรเป็นอย่างไร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นหลักการพัฒนาพฤติกรรมมนุษย์ใน ๔ ด้าน ประกอบด้วย ๑) ด้านสัจจะ ๒) ด้านทมะ ๓) ด้านขันติ และ ๔) ด้านจาคะ

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

๑) ตัวแปรต้น (Independent Variable) ได้แก่ ปัจจัยบุคคล ประกอบด้วย เพศ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ระดับพฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ซึ่งประกอบด้วย ๑) ด้านสัจจะ คือ ความซื่อสัตย์ ๒) ด้านทมะ คือ รู้จักควบคุมจิตใจ ๓) ด้านขันติ คือ อุตุนไม่หวั่นไหว และ ๔) ด้านจาคะ คือ ความเสียสละ

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในศึกษาหรือกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชน ๔ หมู่บ้าน ในตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน จำนวน ๑,๖๘๐ คน พร้อมทั้งสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญจำนวน ๙ รูป/คน

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานที่และพื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือพื้นที่เขตตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน จำนวน ๔ หมู่บ้าน ได้แก่ ๑) บ้านสันดอนหอม ๒) บ้านดอนมูล ๓) บ้านหนองบัว และ ๔) บ้านปวง

๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาวิจัยเริ่มตั้งแต่ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึง เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีพฤติกรรมในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกัน มีพฤติกรรมในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ ๖ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีพฤติกรรมในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความหมายศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนหอม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ไว้ดังนี้

๑.๖.๑ พฤติกรรม หมายถึง กิริยาของสิ่งมีชีวิตที่แสดงออกมาเพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้า อันเป็นไปอย่างเหมาะสมเพื่อการอยู่รอดของชีวิต ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป ตัวกระตุ้น ที่เหมาะสมกับความพร้อมภายในร่างกายของสัตว์ ทำให้สัตว์ปลดปล่อยพฤติกรรม ออกมาได้ เรียกว่า ตัวกระตุ้นปลดปล่อย (Releasing Stimulus) วงจรกระแสประสาทที่ไวต่อ ตัวกระตุ้น ปลดปล่อย เรียกว่า กลไกการปลดปล่อยพฤติกรรม (Releasing Mechanism)

๑.๖.๒ พฤติกรรมของประชาชน คือ พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออก ทำให้ผู้อื่นสามารถมองเห็นได้ สังเกตได้ และพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกแล้ว ทำให้ผู้อื่นไม่สามารถมองเห็นได้ แต่สังเกตได้โดยตรงจนกว่าบุคคลนั้นจะบอกหรือแสดงบางอย่างเพื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้

๑.๖.๓ การประยุกต์ หมายถึง การนำบางสิ่งมาใช้ประโยชน์ โดยปรับใช้อย่างเหมาะสมกับสถานะที่เฉพาะเจาะจง เป็นการนำภาคทฤษฎี สู่การปฏิบัติ

๑.๖.๔ ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ใน ๔ หมู่บ้าน ของตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ประกอบด้วย บ้านสันดอนหอม บ้านดอนมูล บ้านหนองบัว และบ้านปวง

๑.๖.๕ ป่าชุมชน หมายถึง พื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับการจัดการโดยกระบวนการมีส่วนร่วมจากประชาชนและองค์กรชุมชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ตามความเชื่อและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เป็นป่าที่ประชาชนเข้าไปใช้สอยตามวิถีชีวิตของคนในชุมชนนั้น ทั้งเรื่องการทำมาหากินระบบครอบครัวเครือญาติ ประเพณี ความเชื่อ อำนาจ และกฎระเบียบในชุมชน ซึ่งมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับลักษณะภูมินิเวศและวัฒนธรรมประเพณีของชุมชนในท้องถิ่นนั้นๆ

๑.๖.๖ หลักธรรมาธรรม หมายถึง คุณสมบัติของผู้ประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตทางโลก ประกอบด้วยธรรม ๔ ประการ คือ ๑) สัจจะ แปลว่า จริง ตรง แท้ มีความซื่อสัตย์เป็นพื้นฐานเป็นคนจริงต่อความเป็นมนุษย์ของตน ๒) ทมะ แปลว่า ฝึกตน ข่มจิต และรักษาใจ บังคับตัวเองเพื่อลดและละกิเลส และรักษาสัจจะ ๓) ขันติ แปลว่า อุดทน ไม่ใช่เพียงแต่อดทนกับคำพูดหรือการกระทำของ

ผู้อื่นที่เราไม่พอใจ แต่หมายถึงการอดทนอดกลั้นต่อการบีบบังคับของกิเลส ๔) จาคะ แปลว่า เสียสละ บริจาคสิ่งที่ไม่ควรมีอยู่ในตน โดยเฉพาะกิเลสเพราะนั่นคือสิ่งที่ไม่ควรมีอยู่กับตน ละนิสัยไม่ดีต่างๆ

๑.๖.๗ ชุมชน หมายถึง ชุมชน ๔ หมู่บ้าน ที่ทำกินในเขตป่าชุมชนบ้านสันดอนฮ่อม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบถึงระดับพฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนฮ่อม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

๑.๗.๒ ทำให้ทราบถึงการเปรียบเทียบระดับพฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนฮ่อม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

๑.๗.๓ ทำให้ทราบถึงปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ปัญหาพฤติกรรมของประชาชนในการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนฮ่อม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน

๑.๗.๔ ทำให้ได้แนวทางการประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาพฤติกรรมของประชาชนในการอยู่ร่วมกันกับป่าชุมชนบ้านสันดอนฮ่อม ตำบลบ้านปวง อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน